

Budsjetthøring i Finanskomiteen, 14. oktober 2019

Under følger Pensjonistforbundet og SAKO- organisasjonene høringsnotat til budsjetthøringen i Finanskomiteen, 14.oktober 2019.

Rom for økt velferd innen handlingsregelen

Pensjonistforbundet viser til Meld St 1, Nasjonalbudsjettet 2020 Kapittel 3.1.1 Retningslinjene for budsjettpolitikken og kapittel 3.1.4 Budsjettpolitikken i årene fremover.

Regjeringen anslår at det strukturelle oljekorrigerte underskuddet vil være på 243,6 milliarder kroner i 2020. Det utgjør 2,5 pst av oljefondsverdien per 08.10.19, som er på 9 720 milliarder kroner og 2,6 pst av fondets anslåtte verdi ved inngangen til 2020 som er anslått til å være 9 500 milliarder kroner.

Pensjonistforbundet mener at når handlingsregelen er å bruke 3 pst av fondets verdi over tid, viser dette at det er et mulighetsrom innen neste års budsjett for å styrke velferden. 3 prosent av fondets anslåtte verdi ved inngangen til 2020 utgjør 285 milliarder kroner, en avstand til neste års anslåtte oljepengebruk på 41,4 milliarder kroner.

Styrk kommuneøkonomien

Vi viser til Prop 1 S Statsbudsjettet 2020 kapittel 2.4.6 Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

En god kommuneøkonomi er avgjørende for innbyggernes velferdstjenester. Regjeringens budsjettforslag innebærer en beskjedne realvekst i de frie inntektene på 1,3 milliarder kroner som tilsvarer en realvekst på 0,3 prosent. Regjeringen anslår at demografiveksten innebærer at det kreves 900 millioner kroner for å videreføre tjenestenivået fra 2019 og at reduserte pensjonskostnadene utover lønnsvekst er på 500 millioner kroner. Regjeringen foreslår at 600 millioner kroner av veksten i de frie inntektene skal brukes på satsninger, herunder 400 millioner kroner på tidlig innsats på skole og 150 millioner kroner på rusfeltet. Det innebærer at kommunenes netto økonomiske handlingsrom blir på 300 millioner kroner.

I gjennomsnitt får kommunene altså mindre enn 1 million kroner mer i frie inntekter. Vi ser at stadig flere oppgaver overføres til kommunene samtidig som oppgavene blir mer krevende, og der oppgavene ikke samsvarer med bevilgningene. I tillegg begrenses kommunenes egen mulighet til å bestemme lokalt skattenivå. Maksimal eiendomsskattesats

for bolig og fritidsbolig går ned fra sju til fem promille, og regjeringen tar sikte på en ytterligere reduksjon i 2021, fra fem til fire promille.

Det at det legges opp til en stram kommuneøkonomi vil blant annet begrense kommunenes mulighet til å gjennomføre større statlige satsinger som Leve hele livet, men også gjøre det krevende å innføre velferdsteknologi og sikre eldre gode og trygge liv i eget hjem lengst mulig.

Pensjonistforbundet mener at kommuneøkonomien må styrkes betraktelig og at noe av det økonomiske mulighetsrommet innen handlingsregelen, må benyttes til å øke de frie midlene til kommunene.

Forhandlingsrett på løpende pensjon

Vi viser til Meld St 1 Nasjonalbudsjettet, kapittel 2 De økonomiske utsiktene.

I hvert år siden 2015 har pensjonene blitt regulert lavere enn prisveksten. Nasjonalbudsjettets anslag for prisveksten i 2019 på 2,3 pst medfører at pensjonen fra folketrygden vil øke med 0,1 prosent i realvekst i 2019. Det betyr reelt sett 20 kroner og 50 øre mer i pensjon per måned i gjennomsnitt, sammenlignet med 2018.

For 2020 er det tilsynelatende bedre utsikter, med en realvekst på 0,9 prosent for pensjonistene. Dette er basert på et lønnsvekstanslag for 2020 på 3,6 prosent og et prisvekstanslag for 2020 på 1,9 prosent. Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til neste års lønnsvekst og prisvekst. Gitt disse anslagene, er imidlertid den anslåtte merkostnaden ved å regulere folketrygdens alderspensjoner med lønnsvekst i 2020 på omtrent 1,7 milliarder kroner. Dette utgjør 0,8 prosent av den anslåtte oljepengebruken i 2020.

Det er demokratisk problem at nesten en million mennesker står uten mulighet til å forhandle om egen inntekt. Pensjonistforbundet krever at pensjonistene får en reell forhandlingsrett på løpende pensjon med en ramme om lag på linje med lønnsveksten. Dagens reguleringsprinsipp forsterker de økonomiske forskjellene blant pensjonistene og gjør at pensjonene reduseres i verdi mot pris- og lønnsveksten.

La flyktningene beholde retten til minstepensjon

I statsbudsjettet foreslås det å fjerne særrettighetene til flyktninger og å øke botidskravet fra tre til fem år for en rekke kortidsytelser. Innsparingen ved dette er anslått til 5 millioner kroner i 2020 (og om lag 3,4 milliarder kroner i 2060). Samtidig anslås det at administrasjonskostnadene som følge av forslaget vil øke med 33 millioner kroner. Vi ber om at særrettighetene til flyktningene og dagens botidskrav videreføres. Særrettighetene har sin bakgrunn i at flyktninger ikke kan forventes å ha pensjonsopptjening i landet de flykter fra. Forslaget er i stor grad symbolpolitikk ettersom flyktningene nå må søke om supplerende stønad, og vil kun bidra til å gjøre livssituasjonen vanskeligere for en av de mest sårbare gruppene i landet.

Ikke kutt i etterlattepensjonen

I Statsbudsjettet varsler regjeringen kutt i folketrygdens ytelser til etterlatte alderspensjonister født i 1954 og senere, fra og med 2020. Regjeringen skal komme tilbake med et helhetlig reformforslag for etterlattepensjon, men vi er bekymret for at en avvikling av hele ordningen blir den langsiktige løsningen. Etterlattepensjon er en viktig del av det økonomiske sikkerhetsnettets vårt. Ved utgangen av 2017 var det 120 000 mottakere av gjenlevendetillegg og gjennomsnittlig beløp var på 39 000 kroner. Endringene fra 2020 vil ramme kvinner hardest, og vil forsterke de negative pensjonsforskjellene mellom kjønnene. Pensjonistforbundet krever at det ikke kuttes i etterlattepensjonen fra 2020 og at regjeringens reform av etterlattepensjon skal være en tilpasning til ny folketrygd, ikke en avvikling av hele ordningen.

Oslo, 11. oktober 2019

Vennlig hilsen
Pensjonistforbundet

Jan Davidsen
Forbundsleder

Harald Olimb Norman
Generalsekretær